

El Gironès

ANY I

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

NUM. 32

Redacció i Administració:
PLAÇA INDEPENDÈNCIA, 16.— Ent.

Dissapte 26 d' Agost de 1916

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Trimestre ..... 1·50 ptes.
Número solt ..... 0·10 "

GIRONA MENYS PREUADA

El repòs de la ciutat ha sigut contorbat pels que no la estimen ni la comprenen.— Tota la urb s'és redreçada per a defensar cívicament els seus furs i els seus drets.— L'Ajuntament, genuina representació de la ciutat, s'ha encarregat d'obtenir una reparació justa i honrosa per al bon nom dels gironins.— Irrefutable Memorial d'Agravis.— La nostra mes enèrgica protesta per als fets i mes ferma adhesió a la de tota la ciutat.

Dels llavis de tots els Gironins n'han eixit aquells dies clams d'enèrgica protesta. Tota la ciutat, amb unanimitat mai vista, s'ha sentit conmoguda i, virilment amb gest airat i serè alhora, ha aixecat el braç per a blasmar dels qui han vingut a pertorbar la exemplar tranquilitat de la nostra vida ciutadana.

Al clam de la ciutat ofesa hi ajuntem avui nostra veu, ferma i decidida, per a protestar, amb tanta energia com el qui més, dels fets del dissapte i de tots els que amb anterioritat havien constituit un estigma denigrant pels qui els cometien.

No ressenyarem els fets per esser suficientment coneixuts, ja que la premsa diaria, de dins i de fora, s'ha encarregat d'informar extensament al públic.

Feia dies que tot el veïnat estava justament indignat per la continuada vida de llibertinatge i xabacaneries comeses per aquells qui per la seva carrera i professió militar, devien tenir—com diu nostre Ajuntament en el document que més avall reproduim—una major severitat en el júi de llurs actes.

El disgust estava latent. Els actes provocatius sovintejaven. Les autoritats competents, les úniques qui podien acabar amb els actes ominosos i assegurar que no's repetiren més, estaven enterrades de la seva existència i si no ho sabien, obligacio tenien de sapiguer que l'indignació d'una població culte i morigerada creixia per moments.

No obstant, arribà el dissapte i a pesar de que algunes guspires feien temer que el foc de l'indignació abrandaria el cor dels bons ciutadans cap mesura fou presa per a evitar el conflicte que després esclatà, a pesar d'haver sigut demanada. I el poble confiant amb el seu seny i la seva raó, i que qui devia domenyar als perturbadors, anava a entregar-se a l'expansió d'una de les nostres típiques festes de carrer, quan vingué la colisió sagnant perquè els perturbadors de nostre vida ciutadana premeditadament havien armat el seu braç i s'havien fet escortar de guardia pretoriana.

Llavors se produiren els successos que tots planyem i contra els culpables dels quals tot el poble formula la més ferma protesta. I per damunt dels fets en si, vergonyosos i mereixedors del més sever càstic, hi ha passat una realitat aclaparadora. Aquesta ha sigut el constatar que, per un malentès esperit de companyerisme, alguns quefes i oficials que no podiem mai suposar-los al nivell moral dels qui havien merescut la reprovació de

tots els gironins, se solidaritzaren amb ells en els moments de la colisió o després no reprovant uns actes tan vergonyosos.

I en la constatació d'això hi veiem nosaltres més gravetat que la dels mateixos fets del dissapte a la nit. I aquesta gravetat es la que volem palesar, desfent, al enemics, una calumnia que's preté llençar contra el poble de Girona.

Encegadament, o amb malícia, se volen presentar els successos del dissapte i els seus antecedents com fruits d'un divorci entre l'exercit i el poble, com un odi que la ciutat sentís envers els militars. I això es una mentida i una calumnia de les que volen aprofitar-s'en els culpables per a esquivar responsabilitats.

El poble de Girona estima a l'exercit i bona prova ne són l'affecte que sempre li ha tingut i les atencions del seu veïnat envers tants de quefes i oficials digníssims com la guarnició ha tingut. Això ho saben tots els qui han viscut a Girona, això ho experimentaven molts dels que se significaven o s'han significat posteriorment, com a solidaritzats amb els joves Hibertins. I per això l'extranya de tota la ciutat ha sigut gran i la indignació s'ha estés contra tots els que indiquem.

Reflexionin, serenament, els al-ludits, i veuràn com l'única actitud correcta i decorosa era d'esser els primers de protestar de la conducta llibertina i provocativa d'alguns dels seus companys i fentús de la disciplina que tant invoquen i que és la que més relleu dona a l'exercit, obligar-los a variar de conducta o no consentir-los dins de la colectivitat, per constituir per a ella, una nota discordant.

No obstant no capiren l'observar tan digna actitud i encare que semblí impossible, en lloc de desagraviar al poble ofés, contribuiren a ofendre-lo, escument al poble indefens quan repel·lia actituds de violència o defensant, després, els qui de cap manera poden esser defensats, perquè no més son dignes de reprovació i càstic.

D'aquest equivocat esperit de cós, d'aquest encegament o de aquesta malfisia, podien prevenir-ne altres successos més lamentables, a no esser que el caràcter pacífic de nostra ciutat, i la paciència de la nostra gent i més que res, la confiança en nostra autoritat popular, va defutar-ho.

Després d'aquestes consideracions, reproduim a continuació, l'exposició que el nostre Ajuntament ha adreçat a les autoritats més altes de l'Estat, document

que ha sigut encertadament calificat de memorial d'agravis i que constitueix un veritable document històric, amb el contingut del qual ens adherim absolutament:

Ilmo. Sr.—Los lamentables sucesos ocurridos en la noche del 19 del corriente que tan honda indignación han producido en el vecindario y que tan profundamente han venido a alterar la tranquilidad de la vida ciudadana por elementos que en todas ocasiones debieron ser garantía del orden más absoluto, ponen en el caso al Exmo. Ayuntamiento, respondiendo al sentir general de la población y por sentimientos propios, a protestar de los hechos acaecidos, y obtener por todos los medios la seguridad de que no puedan reproducirse.

Y ello es tanto más de lamentar, cuanto que es tradicional en Gerona una perfecta armonía y convivencia entre el elemento civil y militar, tan solo en muy raras ocasiones perturbada por algún hecho aislado, sofocado en cuanto se inició, y hay que referirse a los hechos que han venido surgiendo desde unos cuantos meses hasta la fecha, para convencerse de que un elemento excepcional perturbador en esta vida de relación armónica se ha producido para explicar actitudes violentas, hechos incorrectos, ademanes provocativos y llegar finalmente a la agresión armada en la forma en que se ha desarrollado en la noche del sábado último.

No puede suponerse *a priori*, que de una manera repentina y olvidando sus tradiciones de hidalgua ciudadana, sea el pueblo de Gerona el que haya trocado su respeto y cortesía para con el elemento militar en una actitud incompatible con la dignidad de una ciudad que tan alto puso su nombre en defensa de la Patria; y menos al conocer los hechos anormales en la forma ocurrida y como se han venido desarrollando.

Tuvieron sus primeras manifestaciones en ciertos hechos ocurridos en diversiones públicas, siempre celebradas con tranquilidad absoluta y que fueron perturbadas en distintas ocasiones por actitudes incorrectas de oficiales del Ejército, hechos tan ciertos y verídicos que motivaron satisfacciones por parte de los Jefes superiores, dadas á la Alcaldía como la más genuina representación de la ciudad, que con tales actos se sentía molestada y ofendida.

Siguieron ciertos incidentes que mantuvieron latente un estado de tensión

entre dichos elementos perturbadores y los ciudadanos de Gerona. Bien recientemente y con la incorporación de nuevos oficiales en esta guarnición, empezaron una serie de escandalosos actos de libertinaje cometidos a horas distintas y en lugares diversos, de los que fueron protagonistas varios de estos elementos recién ingresados y algún otro de los que con anterioridad habían sido causa de perturbaciones cuyos actos obligaron también a que interviniere la autoridad militar.

No es del caso exponer detalladamente cuales fueron estos hechos por ser de todos conocidos e impropios de referir en el seno de una Corporación que tenga en estima su dignidad, pero si hemos de afirmar rotundamente que son de tal índole que debieron haber merecido castigo severísimo de los propios compañeros de los que los realizaron, por ser indignos no ya tan solo de quien por su carrera y profesión militar, debe tener una mayor severidad en el juicio de sus actos, sino también de quien se precie de estar en posesión de un recto juicio.

Todo ello fué agravando considerablemente esta tensión que se iba produciendo y si a ello se añade el vestir grotesco que al presentarse de paisano han usado algunos elementos que excitando su hilaridad natural creyeron encontrar en ella una provocación, se explican así los primeros choques ocurridos en estos días.

Limitáronse en su principio a frases ofensivas y de pésimo gusto cruzadas entre ambas partes, más tarde bofetadas y trompazos pacientemente soportados por los paisanos y llegamos a los sucesos del sábado que revelan claramente por la forma que se desarrollaron, el número y calidad de los heridos, las armas que exhibieron y dispararon los elementos militares, de alguna de las cuales se incautaron los agentes de la autoridad municipal y hoy están en poder del Juzgado, todo ello demuestra que hubo una preparación evidente por parte de estos elementos perturbadores, que no sospechaba ni remotamente el pueblo de Gerona, al que cogió desprevenido y desarmado en absoluto, ya que no inició agresión alguna, ni pudo repeler lo que se le infirió por no estar preparado con medios adecuados, a la acometida de que fué víctima.

Y es más de lamentar lo sucedido porque si hasta la fecha las cuestiones dirimidas eran con individuos bien señala-

dos y conocidos, en los desarrollados el sábado, perdió este sello individual para generalizarse, ya que junto a los oficiales de referencia estaban sargentos en gran número con el sable desenvainado, asistentes vestidos de paisano y otros militares de diversa graduación, que en distintas formas coadyuyaron a la vergonzosa agresión.

La importancia de ésto se desprende de la relación de heridos que sigue, tanto por el número, como por la gravedad de algunos de ellos:

RELACIÓN DE HERIDOS

Francisco Despuig, de 18 años, contusión en la nariz, leve.

Ernesto Ramió, de 31 años, dos heridas en la región parietal derecha con esquirlas oseas y otra incisa en la mano derecha, graves.

Miguel Puig, de 31 años, dos heridas punzantes en la región infra auricular y otra en la región molar izquierda, leves.

Pedro Salgado, de 28 años, herida cortante en la muñeca derecha, leve.

Luis Vilasau, de 48 años, fractura del fémur izquierdo en su tercio inferior, grave.

Juan Clá, de 46 años, cristal clavado en el ojo izquierdo, pronóstico reservado.

Domingo Atmetlla, de 46 años, dos heridas contusas en la región frontal y pómulo derecho, leve.

Carmelo Minstral, herida incisa en la nariz, leve.

Ante la magnitud de lo sucedido, la gravedad y lo inaudito de los hechos, la forma en que se ha desarrollado, que permite sospechar una culpable falta de previsión, y ante el temor justificado de que tales hechos puedan repetirse, manteniendo esta intranquilidad en la vida de la población, el Exmo. Ayuntamiento, reconociendo el sentir general ante los hechos sucedidos y el deseo de contribuir a que se restablezca definitivamente la paz ciudadana en mal hora perturbada, al mismo tiempo que con el propósito de recabar una satisfacción adecuada al agravio referido acuerda:

1.º—Protestar con tanto respeto como energía, de los sucesos ocurridos en la noche del 19 del actual, en las Ramblas y del atropello de que fué víctima el vecindario, cuando pacíficamente se celebraba una fiesta popular en dicho paseo.

2.º—Recabar de las autoridades militares que se obtenga una satisfacción que a juicio del Ayuntamiento sea suficiente, reparación del agravio inferido, sin perjuicio de adoptar otras resoluciones encaminadas al mismo fin.

3.º—Reservarse todos los derechos que las leyes conceden para ejercitarse las acciones penales y civiles que al Ayuntamiento puedan competirle en los procedimientos sumariales que se instruyen.

4.º—Reclamar el apoyo de los señores Senadores, Diputados y elementos Corporativos de la ciudad, agradeciendo a los que desde luego lo prestaron ú ofrecieron.

5.º—Presentar en Corporación al señor Gobernador civil estos acuerdos para que sean llevados al Exmo. Sr. Ministro de la Gobernación.

6.º—Trasladarlos también al Excelentísimo Sr. Capitan General de esta Región y al Exmo. Sr. Ministro de la Guerra.

7.º—Sufragar los gastos de curación de los heridos en los sucesos del 19 del corriente.

Casas Consistoriales a veintiuno de Agosto de mil novecientos dieciseis.

El nostre Ajuntament, la representació més genuina del poble, ha parlat d' una manera solemnia i amb paraula plena de la major energia i dignitat.

Nosaltres, com tots els ciutadans, no hem de fer més que prestar nostre

adesió més decidida a les seves gestions, encoratjant-lo que per la dignitat i el bon nom del nostre poble, reivindiqui per complert els furs sagrats de la nostra dignitat menys preuada.

Després del nostre ressentiment contra els culpables devem declarar que sentim confiança. Tenim confiança en la serenitat i energia de nostres autoritats populares. Tenim confiança en l' esperit justicier de l' Excm. Sr. Capità General de Catalunya. Tenim confiança en que tot l' Exèrcit se posarà al costat del poble de Girona, despreciant i avergonyint-se dels qui, afortunadament, en reduït nombre, tan poc honor fan a una de les més nobles institucions d' un país.

Que aviat la pau torni a regnar en els esperits. Que el nostre poble torni ben aviat a veure en tots els militars la representació i la força del poble i la garantia de la independencia i honor nacionals; que la representació que l' exèrcit té en nostre ciutat torni a conviure amb el poble, amb aquella intima compenetració que entre ells deu existir, seguint un exemple de ciutadanía i bones costums.

Així ho esperem i després de la nostra protesta, per a conseguir això son tots els nostres desigs.

El favor oficial en les vinentes eleccions.

«Diario de Gerona» en l' edició del diumenge passat porta els següents comentaris sobre el favor oficial que serà en un tot propici al Sr. Fernández. Trobem tant admirable les paraules del confrare que nosaltres no sabriem pas què afegir-hi:

«Los directores de la política republicana local no ocultaban ayer su alborozo.

«El favor oficial para las próximas elecciones de Diputado a Cortes por Gerona, ha sido otorgado, al fin, al Sr. Fernández del Pozo, quien gozará de todos los predicamentos i ventajas del candidato encasillado. Tendrá, lo que aplicando el lenguaje diplomático a la política electoral podríamos llamar «el trato del candidato más favorecido».

«Según afirmaban los interesados, ayer se recibió en el Gobierno civil un telegrama de Madrid con orden terminante de que en el período de cuarenta y ocho horas se resuelvan todos los expedientes obrantes en esta dependencia y que afecten al distrito de Gerona, según las indicaciones y la complacencia del representante del Sr. Fernández en esta ciudad.

Así; tal como snena, sin recato ni pudor alguno, se ordena que la justicia se turne a favor; y que la primera autoridad gubernativa de un gobierno monárquico, se ponga a las órdenes de un caciquillo republicano. De esto a trasladar el despacho oficial a la pintoresca y popular botillería «El Datil» donde ejerce su jurisdicción política en representación del Sr. Fernández, el concejal señor Ferrer, no hay más que un paso. ¡Oh la pudicia democrática! ¡Oh la dignidad del poder público!

Ahora lo curiosísimo será ver y oír la propaganda republicana del señor Fernández; compara su puritanismo de candidato republicano de que hizo gala allá por los años de 1910 y 1914, cuando se negaba a subir las escaleras del Gobierno civil para no tener contacto pecaminoso con la representación del régimen monárquico, con los tratos más o menos impúdicos en que anda liado hoy con los vejestorios del caciquismo liberal; poner en parangón aquellos estudiados y deslumbrantes períodos oratorios contra las oligarquías monárquicas, con las zalamas, reverencias i finezas que ahora tendrá para el Gobernador civil de la Mo-

narquía en cuanto ponga los pies en Gerona el ex-fiero revolucionario de antaño.

Aprendan, aprendan los republicanos de antaño.

Aprendan, aprendan los republicanos de buena fe de la austerioridad, de la firmeza de ideales, del valor de las convicciones del señor Fernández, del integerrimo republicano, que después de haber luchado diecinueve veces en Jaén por la República en descomunales batallas electorales, llega a Gerona, conquista el acta por casualidad y en cuanto huele la seguridad de perderla, dobla vergonzosamente el espino ante la Monarquía y se agarra al favor oficial por si puede salvarse del naufragio.»

acreditant una vegada més com és digna de l' amor i l' orgull dels catalans, com penetrats amb ella mitjançant la fe cívica més assabentada i més culta que s' hagi produïda en el sol peninsular. La nostra esperança és en nosaltres mateixos. I no sols la nostra esperança, sinó la garba daurada de les úniques realitats de progrés esdevingudes a Catalunya. Al costat de la Mancomunitat feinera, inlassable, aquest gran Estat omnipotent de les Espanyoles, que infla la boca del ministre estufat com del modest buròcrata, no és més que el gegant de la processó, l' embalum supervivent i pintoresc.

Arranjament de la carretera d' Amposta a Vinallop, 29 de setembre de 1915, tipus 16.974'40 ptes.

Concurs per a l' adquisició de 175 metres cúbics de grava amb destinació a la conservació de la carretera de Banyoles a entroncar amb la de l' Estat de Besalú a Roses. 3 novembre de 1915, tipus 1.291'50 ptes.

Concurs per a la adquisició de 280 metres cúbics de grava amb destinació a la conservació del ferm de la carretera de Figueres a Llers i a Terrades, 21 desembre de 1915, tipus 1.100'50 pessetes.

Pont de Vernet damunt el Segre, en el camí de Baldomà a Artesa de Segre, 27 desembre de 1915, tipus 11.731'20 pessetes.

Proveiment de grava amb destinació a la conservació del ferm de la carretera de Reus a Vilallonga, amb ramal a Morell, 28 desembre de 1915, tipus 12.293'44 ptes.

Proveiment de grava amb destinació a la conservació del ferm de la carretera de Vendrell a Sant Jaume dels Domenys 28 desembre de 1915, tipus 18.032 pessetes.

Eixamplamen de la carretera de Cornellà a Fogàs de Tordera (trajecte segon del tres comprès entre Esplugues i Sarrià, 29 desembre de 1915, tipus 90.049'17 ptes.

Concurs per a l' adquisició de 250 metres cúbics de grava amb destinació a la conservació del ferm del camí de Sant Miquel de Fluvià a Castelló d' Empuries, 30 de desembre de 1915, tipus 1.137'75 ptes.

Proveiment de 6.165 metres cúbics de grava amb destinació a l' arranjament del tres segon de la carretera d' Aiguamurcia a Sant Jaume dels Domenys, 29 gener de 1916, tipus 27.657'21 ptes.

Proveiment de 4.036 metres cúbics de pedra amb destinació a la conservació del ferm de la carretera d' Arbós a la del Vendrell a Sant Jaume dels Domenys, 29 gener de 1916, tipus 81.528'60 pessetes.

Arranjament del tres segon de la carretera d' Amposta a Vinallop, (segona subhasta), 26 febrer de 1916, tipus 14.148'5 ptes.

Camí veinal de Sant Cerni a la carretera d' Artesa a Tremp, 21 de març de 1916, tipus 49.291'98 ptes.

Proveiment de grava amb destinació a la carretera a la de Castelló a Tarragona a Salou, km. del 1 al 4, 27 de març de 1916, tipus 10.710'18 ptes.

Proveiment de grava amb destinació a la conservació del ferm de la carretera de Reus a Almester, per Castellvell, kms. del 1 al 13, 27 de març de 1916, tipus 7.090'43 ptes.

Camí veinal de Canet d' Adri a la carretera de Girona a les Planes, 22 d' abril de 1916, tipus 34.153'29 ptes.

Acabament de la carretera de Banyoles a entroncar amb la de l' Estat de Besalú a Roses, 1 de maig de 1916, tipus 102.428'60 ptes.

Segona subhasta de la carretera de Solsona a Sant Llorenç dels Moros (tres primer), 6 de maig de 1916, tipus 116.130'42 ptes.

Camí veinal de Torregrossa a l'esta

cio de Juneda, 3 de juny de 1916, tipus 24.715'91 ptes.

Camí veinal de Massalcoreig a Serós, 10 de juny de 1916.

Camí veinal de Selva de Mar a Port de la Selva, 26 de juny de 1916, tipus 12.147'84 ptes.

Camí veinal de Almatret a Mayals, de 27 de juny de 1916, tipus 16.102'20 ptes.

Camí veinal de Gessa a la carretera de Balaguer a la frontera, 27 de juny de 1916, tipus 3.654 ptes.

Camí veinal de Sant Miquel de la Vall per Llimiana a en roncar en el Pago amb la carretera de Balaguer a la frontera (secció primera de Llimiana a la carretera de Balaguer a la frontera), 10 de juliol de 1916, tipus 89.900 ptes.

Camí veinal de Torrebesses a la carretera de Balaguer a la frontera, 10 de juliol de 1916, tipus 16.958'25 ptes.

Camí veinal de Riumors a la carretera de Corsà a Figueres, 21 de juliol de 1916, tipus 11.809'12 ptes.

Camí veinal de les Bordes a la carretera de Balaguer a la frontera, 22 d'agost de 1916, tipus 5.983'48 ptes.

Camí veinal de Guissona a Taltahull per Massoteres, amb ramal a Palou de Torà (tros segon, ramal a Palou de Torà, 22 d'agost de 1916, tipus 30.739'77 ptes.

Línia telefònica interurbana Granollers Vich, 1 de setembre de 1916, 55.200 ptes.

Segona subasta de la línia telefònica interurbana Igualada-Santa Coloma-Vallfogona, 1 de setembre de 1916, tipus 42.866 ptes.

Camí veinal de l' Estació de Lleida a Torrelameu (secció de Lleida a Corbins), 1 de setembre d' 1916, tipus 67.713'72 ptes.

Línia telefònica interurbana Lleida-Balaguer-Tremp-Sort, 12 de setembre de 1916, tipus 119.927 ptes.

Línia telefònica interurbana Manresa-Cerdona-Solsona, 12 de setembre de 1916, tipus 49.999 ptes.

Camí veinal de Santa Linya a la carretera de Balaguer a la frontera, 12 de setembre de 1916, tipus 39.679'07 ptes.

Camí veinal de Tudela a la carretera d' Artesa a Montblanc, 19 de setembre de 1916, tipus 21.032'17 ptes.

Camí veinal de la carretera de Mollerusa a Flix en Albagés a Juncosa, 19 de setembre de 1916, tipus 14.339'64 ptes.

Camí veinal de Doncell a la carretera d' Artesa a Montblanc, 19 de setembre de 1916, tipus 20.14'80 ptes.

Línia telefònica interurbana Balaguer-Artesa-Pons-Calaf, 26 de setembre de 1916, tipus 67.322 ptes.

Línia telefònica interurbana Gàndesa-Falset-Reus, tipus 73.855 ptes.

Línia telefònica interurbana de la Conca de Barberà, tipus 48.826 ptes.

al qui la multitud d' afers abruma, i a qui deu concedir-se, en justícia un marge de distracció.

Trova que fa gran l' arribar tard als llocs, indicant que les moltes ocupacions l' han retingut massa temps, o que no dona una importància major a casi res.

Te a glòria el predicar i el practicar un excepticisme teòric i pràctic facil, vulgaríssim, que l' habilita per a no fer res, i li dóna peu per a criticar-ho tot.

No posa en cap empresa, sobre tot en les del ordre polític i social, aquella acurada preparació abans, aquella conciència executiva durant, i aquella estoica serenitat després, que son garantia d' èxit casi sempre, o, el menys, fonament sempre de pau i quietut en nostra consciència que no te res que titllar-nos si hem fet lo que hem pogut.

Molta gent de la Iberia la desprecia i te a glòria el despreciar-la la tècnica. Júdica encare per engendradores úniques de noblesa «las armas y las letras». Per ella encara l' industrialisme no ha vingut al món, creant un patriciat plebeu i una plebs patricia, i l' agricultura i la remaneria no han arribat a ser ciencies utilitaries, complicadíssimes a voltes, sinó els entreteniments primitius de Cain i Abel. El despreci amb que mira al *mercadifile* revela tota una psicologia social.

I això, tot això, no son mes que síntomes del mal (jo crec que avui més que mai, es un mal) que indicava al principi: la superficialitat, el «dilettantisme», el triomf subjectiu de l' anarquia, contra la necessitat de la intervenció i domini persistent i acurat de cada individu sobre si i sobre totes ses potències, i sentits i accions.

Res se crea de nou i res se perd en el mon de la materia i de la força, diu la ciència moderna.

Res, cap acte és indiferent, concretament mirat, diu la sana moral.

Res, ni un home, ni un pam de terreny deixen de tenir el seu valor en la economia pública, diuen els governants.

Res, ni un pensament, ni un instant perdut o aprofitat deixa de tenir trascendència en el viure d'un home, diu la recta raó.

Devant d' aquestes afirmacions, ben certes en veritat, l' imprevisió encare, i el dolç vagar, i l' esperar-ho tot del govern, i el jugar a la «Lotteria Nacional» en tot Espanya, sens exceptuar ¡ay! Catalunya.

Devant de tot això l' anomenar a qui posa un esforç continuat, i acurat, i aciassat, i seriós, i reglamentat, al servei d' un ideal, per lograr un objectiu, l' anomenar-lo, despectivament, *filisteus*.

Es hora tantmateix, de que el mot desaparegui.

Es hora, tantmateix de que desaparegui el prejudici que ha inventat el mot.

A Catalunya no tenim, per això fer, mes que treurer-nos de sobre el llevat de forasterisme que en això, com en tantes coses, ens desdibuixa i perverteix. Treiem-la aquesta influència forastera; que la tradició de Catalunya es de treball, de pacient, de acurat, de disciplinat treball.

Recordem els inicis de la riquesa catalana, a la que, en terreny àrid i poc grat, sense estrèpit ni glòria vana, però de faisó permanent i durable, va posar els fonaments nostra admirable classe menestrera, i nostra incomparable terraça.

Apliquem a nostres empreses d' ordre particular, com també a les del ordre social i polític, un treball intens, i continuat, i disciplinat i esperem en ell.

Si per això quatre intel·lectualistes abúlics, i sense sentir comú ens diuen *filisteus*, no importa. Siguem amb la tradició catalana, *filisteus*.

JORDI CATALÀ

AGRE-DOLÇ

Diu «Solidaridad Obrera» sota el títol «Este gallo que no canta...»:

«Los sucesos desarrollados en Gerona entre el pueblo y los militares o parte de éstos, han tenido la debida repercusión entre la opinión pública para que todos los diarios les dediquen buena parte de sus ediciones.

Es decir, todos no: hay que hacer una salvedad, todos los diarios menos «El Progreso».

El diario defensor de la República, de la libertad, del pueblo, etc..., no ha dicho una palabra.

Este gallo que no canta algo tiene en la garganta», se dijo una vez en Cuba.

¿Qué tendrá en la garganta «El Progreso»?

Hem vist ¡Ay, en mans d' altri! titols del emprestit que la *Mancomunitat Catalana* ha emès fa poc amb destí a la creació de la «Caixa Comunal».

Com totes les coses que fa la *Mancomunitat*, son de un gust esquisit en quant a la part artística, i de una faisó i caient ben catalans. Inútil dir que estan redactats en nostra parla.

Trovavem molt bonics i artístics el titols també de la primera emissió del emprestit de la *Mancomunitat* (també escrits en català) i no poguérem, per raons d' ermilla, colecciónar-ne ni un.

Fèm el propòsit d' adquirir-ne, al menys un per mostra, dels nous.

¡Vosaltres, els de la mitja curulla de plata i or, i la cartera rublera de paper (no d' estrassa precisament) no 'n voleu tenir cap?

Rigorosament històric. Passen dos companys nostres, un d' ells molt curt de vista.

Sentat en un Café, un individu amb veu groixuda, malparla dels catalanistes.

Nostre company curt de vista, amb la major bona fe, pregunta al altre si el que cridava era el director d' un jove i poc anomenat periodic que surt en aquesta província no molt catalanista, que diuem. L' altre li contesta diguent que l' han enganyat els ulls i l' ha guiat solzament l' orella; que aquell cridaner es un benemerit *majoral*.

¡Oh insult dels cegos, quines afinitats sabs trovar!

Han dimès el carrees de President i membre del Jurat calificador del «Certamen literari» que organitza el «Centro Moral Gerundense», per els quals respectivament havien sigut elegits, l' il·lustre literat Joaquim Ruyra Oms i l' erudit historiador de nostra terra Francisco Montsalvatge.

CULTURA I ART

Dilluns vinent, dia 28, a les 10 i mitja, començaran les conferències pedagògiques en nostra Escola Normal de Mestres.

La primera està a càrrec del senyor Santaló (Miquel), Mestre Nacional de Arbucies y aventatjat alumne de la Escola d' Estudis Superiors del Magisteri, qui desenrotllarà el tema: *Lo que pot fer el Magisteri per la cultura patria*. El mateix dia, a les tres de la tarde, hi haurà reunió general de Mestres, i a les cinc tindrà lloc la inauguració de la exposició escolar provincial, que serà una verdadera manifestació de lo molt que valen els Mestres gironins.

Dimarts, dia 30, en la Escola Normal de Mestres, el Sr. Carbó, Mestre Nacional de Ullá, disertarà sobre els *medis d' obtindre l' ordre y disciplina en una escola unitaria*.

Y, per fi, el dimecres, dia 31, el Mestre Nacional de San Feliu de Pallars,

Sr. Peñuelas, desenrotllarà el tema: *Alcanç que deva donarse als programes escolars per a que siguin un auxiliar del Mestre en la preparació de les Il·lusions*.

Les conferències acabaran ab un discurs resum del Sr. Director de la Normal.

DE LES PETITES MARAVELLES GIRONINES --

LA FESTA DEL MERCADAL

El barri vibra endiumenat. Un mes abans, després de sopar, els veïns ja preparaven la festa i l' animosa jovenalla anava retallant llargues tires de paper de color, que a la vigília tenia que onejar en riscats serrells de banda a banda del carrer, portant una nota d' alegria an el barri tranquil com una verge en plé reculliment.

La plaça humil prò neta, ofereix un bonic cop d' efecte. Tirallongues de paper, verdes garlandes, fanalets de color cimbrelants inquietos. Un cromo de Sta. Susanna, de juvenil bellesa, presideix la dansa, en testimoni de santes recordans, de velles tradicions populars.

¡Oh el matí solemne, d' aire diàfan i de claror de cel! Oh l' hora del ofici!

La música toca un animat pas-doble que obra balcons i portes, i apareixen els rostres satisfets dels veïns. Allí el menestrer feiner, el botiguer pacífic, en mànegues de camisa i amb la cadena de les grans festivitats, penjant majestuosa. Allí la mestressa endressada cobrint el seu cos abultat, per un provisional matiner blanquissim. Allí la dolça fadrina que surt a mig pentinar esperant l' èxit del trai que reposa sobre l' llit.

La música ja s' acosta.... Devant els pabordres i pabordes, els amb coll planxat; amb nova i flamant *americana*, que contrasta amb la blancor dels pantalons; amb un gran clavell que en el trau se bafa desesperadament; amb un fi mòdador de seda, d' un verd encès. Els de cabell rissat, lluïentes sabates de oscaria d' xarol, mitges trasperents cubren la cama ferrenya, vestits de gust variat, amb adornos i grans llaços. ¡Quin goig que fan! Vothom tira unes monedes en la borsa, que presenten amb un somriure.

Després de la música, vé la representació del veïnat. Allí hi há lo més lluit. L' hostalera amable, la festiva carnícera, la bagulaire entusiasta i organitzadora; allí el paleta i el cadiraire i el peroler. Les nenes i nens lluïnts marineres i bandes. Tot riu, les sardanes, el ball al aire lliure. Tot enclou les delícies de la joventut, amb reminiscències de costums, i tradicions, per desgracia oblidades.

La festa del Mercadal es un poema massa intens per unes poques ratilles.

JHOT-FLICK

Corones dentals Audouard

de 21 Kts., fetes a mida i colocades en dos hores, estalviant viatges i visites inutils.—De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictamens radiogràfics

d' anomalies de la dentició en els infants i d' enfermetats dels ossos i demés desordres de les sinuosidades bucales

PONTS - BRIDGES - INLAYS

i treballs d' or a preus convencionals.

St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

PREJUDICIS FORASTERS

L' ESTIGMA DELS FILISTEUS

Per una inversió de valors, per una aberració de judici que únicament la persistència secular d'influències forasteres ha pogut fer arrelar a Catalunya, també gran part de nostre poble n' està enamorada de les belleses de l' imprevisió i del desordre, del dolç vagar, de la manca de disciplina individual i social.

Hi troba un atractiu especial (snobisme pur) en la solució de conflictes que la falta de voluntat i d'organització congrua, i els que, a desentrotllar-se seria i normalment nostres activitats, no s' haurien ni plantejat.

Troba que fa chic el descuidar-se dels encarregats, adhuc els més importants, i que això dona categoria de personatge

GRAN FÁBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes
de **JAUME REGÀS**

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions universals de París (1878) i de Barcelona (1888)

Dalmau Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

MANUEL PUJADAS
ANTIGUA (BONET)

TEMPORADA D' ISTIU

GRANS NOVITATS
en tots els articles en
que's dedica la casa

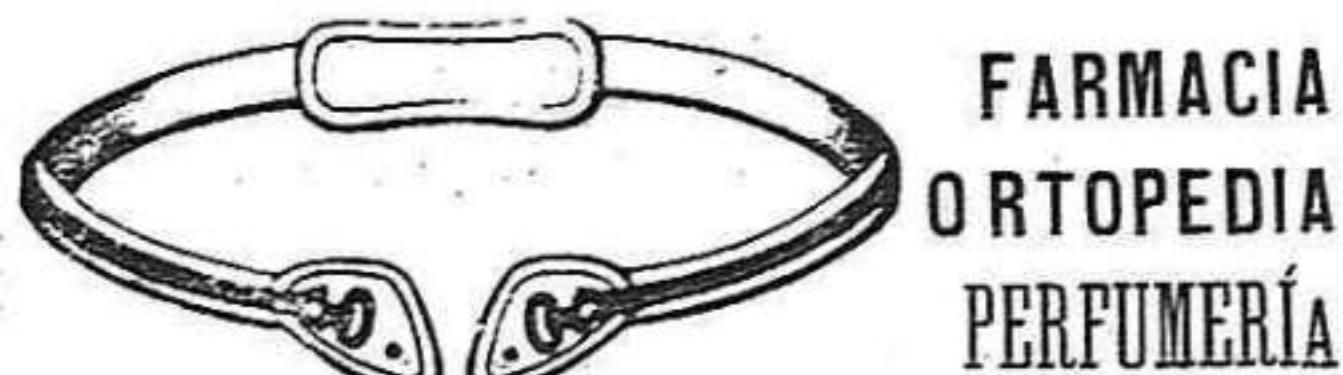
Immens surtit en Camises
Especialitat en els encàrrecs

SASTRERÍA SMART
de. J. Fernandez
Ciutadans - 18

Tall inmellorable.

Les mes altes novitats
en tota temporada

LA CREU ROJA

F. de A. Roca

Gabinet Ortopédic per a la colació de tota mena d' aparells per a corregir les deformitats del cos humà.
Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

SOMBRERERIA
de RAIMONDA CREUHET

Rambla Lliverat-22 - (Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i gorras de totes classes.

Trajos per a nens

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAIA

Premis en les Exposicions Internacionals del Tibidabo i de Barcelona

Telefon 204 - Figuerola 33.-GIRONA

F. SOLÁ

Optic i Joier

Rambla de la Lliverat, - 26

GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives,
de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments,
fabricants i particulars.

(Uniu despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Forsa, 8, 1er.-Girona

Telefon internuba núm. 40

Busquets i Llapart

BANQUERS

Ciutadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA

Telefons: Urbà, 88 - Interurbà, 53.

Comprém i veném, a l'acte,
tota classe de valors nacionals i
extrangers.

Realitzém amb gran ventatja,
totes les operacions de

**BANCA, BORSA, CANVI,
VALORS i CUPONS**

ESMERAT SERVEI D' AUTOS
I COTXES DE LLOGUER

DE

J. PLÉ, BOSCH Y Cia.

Ciutadans, 10 i Ronda Figuerola
Telefon 221 Telefón 236

Especialitat en carruatges per
a empreses particulars i oficials,
casaments, bateigs i enterraments,
etx., etz.

Economia en els preus

Planxat Modern

Planxat mecanic de colls i punys amb
rentat per un procediment que duplica la
seva duració.

REPRESENTANTS:

J. Oriol Carbó.	Plateria, 30.
La Canestilla de Oro.	Rambla Llibertat
Lluïsa Sureda.	Progres
Flora Padró.	Rambla Verdaguer.
Enriqueta Pla.	Lorenzana

Tallers: Pujada S. Domingo, 1

SABÓNS

Barangé
BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA

**SASTRERÍA
Alfred Ferrer**

Trajos per a Sra. i Sr. a preus limitadíssims
Se fan etxures portant la roba

Diploma d'honor en el Concurs de París 1914

Plaça de la Constitució, 4, i Bell-lloc, 2, 1º

GIRONA

Josep M. Riera i Pau

Metge Especialitzat en Malalties de

GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE. I - 1er.
(cantonada a la plaça del Vi)

EL GIRONÉS

PERIÓDIC SETMANAL

Política, Literatura, Art, Ciencia, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Girona trimestre	- - - - -	1'50 ptes.
A fòra	- - - - -	2'00 "
Numero solt	- - - - -	0'10 "